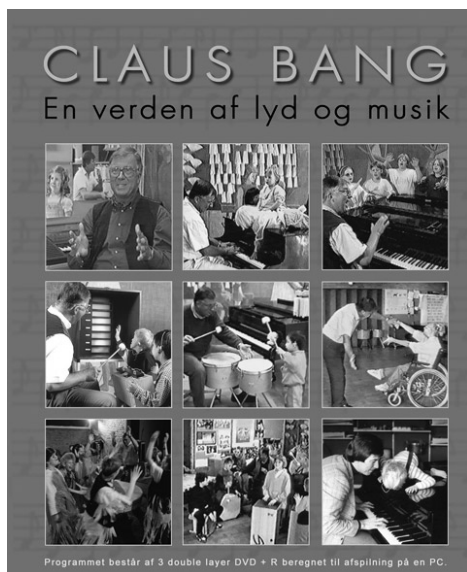

DVD anmeldelse – En verden af lyd og musik

Anmeldt af **Ulla Holck**

MA, ph.d., lektor og studieleder på Musikterapiuddannelsen, Aalborg Universitet. Kontakt: Holck@hum.aau.dk

Claus Bang (2005): En verden af lyd og musik. Musikterapi for døve, hørehæmmede og multihandicappede børn og unge. Al tale med undertekst eller tegnsprogstolkning. DVD-boks med 3 stk. dobbeltlag DVD+R beregnet til afspilning på PC. Udgivet af Musikterapi-foreningen En Verden af Lyd og Musik, produceret af Zenaria, Aalborg. Pris: 500 kr. Evt. overskud tilfalder Aalborgskolen til videre udvikling af musikterapien. Henvendelse: claus.bang-musik@mail.dk eller www.clausbang.com

En verden af lyd og musik er resultatet af et usædvanligt og meget omfattende multimedieprojekt skabt med udgangspunkt i musikterapeut og audiologopæd Claus Bangs arbejde på Aalborgskolen. I alt 37 års erfaringer og arbejdet med 125 nuværende og tidligere elever i alderen fra 2 til 21 år indgår i materialet. Projektet er skabt med opbakning fra forældrene til de medvirkende elever og af de unge selv, og selve produktionen er sket i nært samarbejde med Aalborg Universitet, og med økonomisk støtte af en række fonde

De tre DVD+R'er indeholder følgende 9 kapitler:

- A:** Claus Bang Profil
- B:** Børnehave og førskole, 3-6 år
- C:** Børn i skoleområdet, 7-12 år
- D:** Stemmebehandling, tale- og sangterapi
- E:** Multihandicappede børn og unge, 3-16 år
- F:** Døvblinde børn og unge, 3-20 år
- G:** Bevægelse og danseterapi, drama
- H:** Instrumentalt og orkestralt arbejde

I: Fire årtier i musikterapi – et tilbageblik

Hvert kapitel indeholder en række underafsnit, hvor det er muligt at klikke sig frem til audio- eller videooptagelser, TV- og Radioudsendelser, diverse pdf-filer med uddybende information eller noder, samt litteratur skrevet af Claus Bang gennem årene.

Grafisk er skærbilledet opbygget, så der i højre skærmdel f.eks. vises et videoklip, mens man i venstre skærmdel kan læse en uddybende tekst. Denne angiver f.eks. barnets alder, hørenedsættelse, hvad der arbejdes med, de anvendte instrumenter, facts om frekvenser etc. Med denne opbygning slipper man for en speakerstemme, så man i stedet kan koncentrere sig om det, der foregår mellem Claus Bang og børnene / de unge.

Og det er et ganske imponerende klinisk materiale, der her folder sig ud. Der er musikterapi med døve og hørehæmmede, døvblinde, fysisk handicappede og psykisk udviklingshæmmede, adfærdsvanskelige, samt elever med sprog-, tale- eller indlæringsproblemer. Der er eksempler på høretræning og lydperceptionstræning, musikalsk stemmebehandling og taleterapi, sangterapi, bevægelse og danseterapi, drama, samt instrumentalt og orkestralt arbejde.

En væsentlig del af Claus Bangs arbejde har fokuseret på at forbedre de døve og hørehæmmede elevers stemmer, prosodi og kommunikationsmuligheder vha. musik. En af følgerne ved døvhed og hørenedsættelse er en hel eller delvis mangel på kontrol over stemmen, der fører til monotone eller anspændte og pressede stemmer i et for højt toneleje. I kapitel D præsenteres man for Claus Bangs musikalske stemmebehandling, hvor navnlig klangstavene er centrale. Stemmebehandlingen præsenteres bl.a. gennem 7 cases, hvor man følger eleverne fra førsko-

lealderen og op til slutningen af teenageperioden. Det gør indtryk at se 4årige børns koncentrationsevne omkring denne træning – og siden høre resultatet via interviews af de snart voksne elever.

Stemmebehandlingen og taleterapien vha. klangstavene blev i 70'erne genstand for omfattende forskning, som Claus Bang foretog i samarbejde med Københavns Universitet og Aalborg Universitet. Forskningen resulterede i detaljerede analyser af de stemmeforbedringer, der fremkommer gennem arbejdet med klangstavene. En del af støjen i stemmerne forsvinder, samtidig med at stemmerne får et rigere overtoneindhold, der gør dem klangligt bedre og dermed lettere at forstå. Via en TV-udsendelse fra 1981 bliver man præsenteret for denne forskning, og med klik på diverse undermenyer kan man dels se videoklip af det konkrete arbejde, dels se de grafiske fremstillinger af børnenes stemmelyde. Samlet set, en spændende og indsigtsgivende måde at få præsenteret forskning på.

En anden vigtig side af Claus Bangs arbejde omfatter musikterapi med fokus på udvikling af kontakt og kommunikation. Materialet på DVD+R'erne omfatter således en række indsigtsgivende cases – herunder individuel musikterapi med døvblinde, og med børn og unge med yderligere funktionsnedsættelser. Udover at give et indblik i faget som sådan, udgør casene et oplagt materiale til såvel undervisning af musikterapistuderende som til videre udforskning. Et gennemgående træk er de mange måder, hvorpå musik kan anvendes til at vække, skærpe og udvikle opmærksomhed og social interaktion – hele tiden vha. en improvisatorisk tilgang, hvor barnets / den unges udtryk inkorporeres i en større musikalsk helhed.

Endelig er der formidlingen af musik og musikoplevelser til eleverne, som Claus

Bang vægter højt gennem sammenspil med udgangspunkt i improviseret og komponeret musik, musikdramatiske fortællinger, musicals samt dans og bevægelse. Med sin klassiske pianistbaggrund leverer Claus Bang selv et bredt repertoire, såvel komponeret som improviseret. Men derudover anvendes et bredt spektrum af indspillet musik som f.eks. nordisk og irsk folkemusik, negro spirituals, latinrytmer og synthesizermusik. Denne musik afspilles i vibrationsbænken, hvor eleverne siddende mærker musikken i kroppen, eller via kraftige højtalere, hvor eleverne spiller eller danser til musikken, som de kan føle, også på afstand af lydkilden.

Som en sidegevinst til det omfattende kliniske materiale får man præsenteret en række nye instrumenter, og deres konkrete anvendelsesmuligheder, såsom trommebord, Longophone, der er en slags xylofonbord, Big Bom klangbænk, Cajons-trommer med træoverflade i stedet for skind, Gométrommer, hvor man sidder på siden af trommerne og slår på den mellem benene (f.eks. med ryggen til hinanden), de store baslangstave, vibrationsbænken samt Spectral Converter, der gengiver lyd i farve og lys.

Materialet er enormt – svarende til 38 CD-rom'er (!) – men pgra. en enkel og pædagogisk opbygning, er det nemt at finde rundt i. Claus Bangs lærerbaggrund fornægter sig ikke. Samtidig har han allieret sig med dygtige IT-producere og lay out'ere, så resultatet er blevet nemt at bruge og gennemført innovativt. Et godt eksempel på dette ses i kapitel D om stemmebehandling, tale- og sangterapi. Her præsenteres man for Claus Bangs 17 sange fra "Legesange for Børn 1" (Bang 1972), der er en oversættelse, bearbejdning og udgivelse af de amerikanske engelske musikterapi-pionerer Nordoff og Robbins' "Play Songs". Først ser man et vi-

deoklip af Claus Bangs konkrete anvendelse af den enkelte sang sammen med et eller flere børn. Dernæst kan man klikke sig frem til nodematerialet på en (printbar) pdf-fil, og til sidst kan man så høre en studieindspilning af den pågældende sang, samtidig med at man får vist noderne. Pædagogisk og lige til at gå til for alle, der har lyst til at lære sangene og se eksempler på deres anvendelsesmuligheder, der bestemt ikke begrænser sig til Aalborgskolens elevgrupper. (I øvrigt har Claus Bang også oversat *Playsongs* til norsk og svensk, så skandinaviske kolleger har via DVD+R'erne også mulighed for at bruge dette materiale direkte.)

DVD+R'erne kan således være af stor interesse for alle, der arbejder i feltet med børn med funktionsnedsættelser, uanset høretab eller ej. For musikterapeuter kan DVD+R'erne anvendes i forbindelse med PR, foredrag og kurser, hvor der er brug for at vise klinisk materiale generelt inden for feltet med børn med betydelige funktionsnedsættelser – og naturligvis specifikt i forhold til døveområdet.

Mange andre kan dog også have stor glæde af *En verden i lyd og musik* dens formidling af facts og inspiration i forhold til døve, musik og musikterapi. I en lektorudtalelse fra Dansk Bibliotekscenter hedder det således om udgivelsen, at den er obligatorisk for enhver bibliotekssamling til udlån til faggrupper som f.eks. lærere, pædagoger, musikstuderende, men også for forældre og børn med funktionsnedsættelser svarende til eleverne på optagelserne. Hertil kan naturligvis tilføjes musikterapeuter, musikterapistuderende og musikterapiforskere, foruden faggrupper som audiologopæder og talepædagoger, ergo- og fysioterapeuter, samt socialpædagoger.

Udgivelsen er unik, fordi den på en gang peger bagud over en enkelt mands faglige liv med musikterapien, og samtidig pe-

ger fremad i formidlingen af fagets aktiver. Endvidere ligger der med udgivelsen et omfattende datamateriale, der kan anvendes i forskningsøjemed.

Afslutningsvis kan man med Claus Bangs ord håbe, at DVD+R-udgivelsen vil blive brugt i mange forskellige sammenhænge og af mange forskellige brugere:

“Det er mit håb, at dette interaktive, audio-visuelle medium vil give optimale muligheder for at anvende programmateriale i de 9 kapitler, som DVD+R’erne rummer, til både erfaringsbaseret formidling, undervisning, uddannelse og forskning. Jeg håber, at det også vil være en inspiration og et bidrag til de konkrete pædagogiske og terapeutiske udviklings- og behandlingsindsatser for de børn og unge, for hvem musik er terapi, og for hvem musikterapi åbner for nye perspektiver for udvikling og forbedring af mulighederne i en verden af lyd og musik.” (Claus Bang i introduktionsafsnittet på *En verden i lyd og musik*).

